

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Психологія та педагогіка:
необхідність впливу науки
на розвиток практики в Україні»**

26–27 лютого 2021 р.

**Львів
2021**

УДК 159.9+37.01(477)(063)

П 86

П 86 **Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні:** Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 лютого 2021 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2021. – 176 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(477)(063)

© Автори статей, 2021
© Львівська педагогічна спільнота, 2021

НАПРЯМ 7. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ

Гусакова О. О.

викладач кафедри східних мов

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Луганська область, Україна

ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний вектор розвитку освіти суттєво впливає на зміст та процес підготовки майбутніх учителів іноземної мови. Перш за все, майбутній учитель іноземної мови повинен вміти розвиватися самостійно, а також забезпечувати своїх учнів можливостями для розвитку та засвоєння нових знань. Сучасний вчитель іноземної мови здатний оновлюватися та самовдосконалюватися в умовах стрімкого розвитку науки і техніки. Своєрідність роботи майбутнього учителя іноземної мови складається в тому, що перевага надається такій діяльності, як підтримка, допомога, асистування учня. Звідси виділяємо пріоритети майбутнього учителя іноземної мови, а саме: допомогти кожному учню усвідомити його можливості та здібності у вивченні іноземної мови, мотивувати та сприяти розвитку софт скілз. Така модель викладання на сучасному етапі розвитку освіти отримала назву «фасилітація».

Дослідженням феномену «фасилітація» займалися як зарубіжні (К. Роджерс, Я. Коменський, Д. Дьюї), так і вітчизняні (В. Сухомлинський, К. Ушинський, А. Маркова) вчені.

Історія терміну «фасилітація» сягає часів К. Роджерса, який розкрив особливості цього явища у своїх працях у минулому столітті. Зараз цей феномен розглядають вітчизняні і зарубіжні вчені, які мають спільну думку щодо того, що фасилітація – прийняття, довіра та емпатичне ставлення до учнів. Однак, даний феномен недостатньо досліджений у контексті вивчення іноземної мови, хоча вже давно є невід'ємною складовою комунікативного способу викладання.

Мета статті – схарактеризувати явище педагогічної фасилітації як вид специфічної діяльності майбутніх учителів іноземної мови.

Термін «фасилітація» (у перекладі з англійської – facilitate) означає полегшувати, сприяти, допомагати, просувати. У психології фасилітацію визначають як посилення домінантних реакцій або дій особистості у присутності інших, як правило, авторитетних людей – спостерігачів, партнерів. У педагогіці фасилітація визначає управління навчальною діяльністю учнів, при якому вчитель займає позицію помічника й допомагає учневі самостійно знаходити відповіді на питання і (або) формувати будь-які навички. Педагогічна фасилітація – це умова продуктивності навчання або виховання й розвитку суб'єктів педагогічного процесу за рахунок особливого стилю спілкування та власне особистості педагога [1, с. 98].

Недолік традиційної системи освіти полягає у надмірній ролі викладача, у той час, як сам учень та його роль недооцінені. Сучасна освіта вже давно орієнтується на потреби учня, який знаходиться у центрі навчального процесу, а тому має бути активним суб'єктом навчання. Це означає, що першочергова задача майбутнього учителя іноземної мови – приділяти увагу фасилітації, способам викладання іноземної мови так само, як і теоретичній основі уроку. К. Роджерс у своїх дослідженнях наголошував на тому, що важливими складовими діяльності вчителя є щирість, емпатія та цінування думок інших [4].

Фасилітація як новий стиль викладання можливий переважно через перебудову особистості вчителя завдяки його особистісному зростанню. Учитель-фасилітатор вибудовує свої стосунки з учнями на основі трьох основних характеристик: – відкритість, конгруентність, щирість у відношеннях; педагогічний оптимізм і довіра – внутрішня впевненість учителя в здібностях учнів до розвитку та навчання; емпатія – розуміння внутрішнього емоційного стану, позицій, особистісних смислів, почуттів і переживань учнів [3].

Відповідно до цього, майбутній учитель іноземної мови повинен цінувати та приймати кожного учня, бути толерантним та терпимим, адже процес вивчення іноземної мови є досить складним і потребує певної психологічної готовності учнів для того, щоб почати використовувати іншу мову у своєму житті. Нерідко на шляху оволодіння іноземною мовою учні можуть відчувати апатію щодо цього процесу, особливо, коли вони зустрічаються з новою складовою мови. Саме тоді для майбутнього учителя іноземної мови важливо повністю сприймати учня разом з його страхами і ваганнями або успіхами. Успішне прийняття і толерантне ставлення до тимчасової апатії стимулюють учнів до подальшого вивчення іноземної мови.

Педагогічна взаємодія, що будується з учнями на основі вище перелічених характеристик, дає можливість майбутньому учителю іноземної мови стати фасилітатором процесу навчання, створити

сприятливі умови для розвитку пізнавальних здібностей, стимулює не тільки самостійну роботу, але й згуртовує учнів для пошуку рішень.

Наявність взаємодії між суб'єктами навчально процесу спонукатиме до саморозвитку, самоаналізу та самоосвіти і, як наслідок, учень буде готовий висловити свою думку, брати участь в обговореннях, сперечатися, співпрацювати з іншими учасниками освітнього процесу, використовуючи засоби іноземної мови; учитель, у свою чергу, готовий слухати та чути, приймати кожного учня як індивідуальну особистість з власною точкою зору, заохочувати до навчання, керувати роботою учня або групи використовуючи комунікативний підхід навчання іноземним мовам [2, с. 92].

Отже, проаналізувавши явище фасилітації, цілком можна стверджувати, що цей феномен є предметом не тільки психологічного та соціологічного дослідження, але й необхідним елементом здійснення педагогічної діяльності майбутнього учителя іноземної мови. Використання фасилітативного підходу майбутніми учителями іноземної мови сприятиме формуванню сучасного професіонала, здатного правильно організувати навчальне середовище та підвищить мотивацію учнів щодо вивчення іноземної мови.

Перспектива подальших досліджень полягає у розробці критеріїв, показників та рівнів сформованості фасилітативних умінь майбутніх учителів іноземної мови.

Список літератури:

1. Волошко Г. Фасилітативний підхід у діяльності викладача як сучасний напрям реформування вищої освіти / Г. Волошко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 9. – С. 96–106.
2. Гусакова О. Педагогічна фасилітація в контексті професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови / О. Гусакова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2020. – № 5. – С. 88–96.
3. Лисеная А. Человекоцентрированное обучение в высшей школе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psychology.univer.kharkov.ua/download/psyhoterapia/bibl/Statji/4elovekcentr.pdf>
4. Rogers C. Freedom to Learn (3rd ed.). New York, USA: Pearson, 1994.